

TIRE TE PƏLU U ROMUGIBU KUA

Pəlu u tire te Romugibu yoruawa saa Korintin di sanam me u səəru mə̄ u ka da Romu mi, u Yesun yigberu dam kē. Domi u kī u səmburu ko Romun Yesun yigberugibun suunu səə saa fiiko kpa bu nùn somi u ka da Əsipanin temə.

Pəlu u səəsimə win tire te səə ye ya sāa naane dokebu ka nge me naane doke bi, bu ra tənun wāaru kəsi. Tire ten gari mero ya sāawa naane dokebu bu ra de tənu u faaba wa, n n̄ mə wooda n nenubu. Handuniagibu kpurowa ta gari yi səəmə. Domi Gusunən mi, goo kun goo.

Tire ten kpunaa

1. Tire ten gari mero, wiru 1:1-17.
2. Təmbu kpurowa ba tore, wiru 1:18n di sere wiru 3:20.
3. Swaa ye Gusunə u ra ka təmbu faaba ko, wiru 3:21n di sere wiru 4:25.
4. Wāa kpaaru Kirisi səə, wiru 5n di sere wiru 8.
5. Gusunən himba Isireliban sō, wiru 9n di sere wiru 11.
6. Nge me naane dokeo u koo win wāaru diisina, wiru 12n di sere wiru 15:13.
7. Təbiribu, wiru 15:14n di sere wiru 16:27.

Təbiribu

- ¹ Nəna Pəlu, Kirisi Yesun yoo, ne wi Gusunə u soka n ka ko win gəro ma u man wuna nənəm n ka win Labaari gean waasu ko.

² Labaari gea ye, Gusunø u raa yen nøø mwëeru kua yellun di saa win sømøbun min di, ma ba ye yoruø win garin tireru søø.

³ Win Biiwa ya ka yã, Yesu Kirisi besen Yinni wi ba mara nge tønu Dafidi sinø bokon bweseru søø.

⁴ Adama Hunde Dæero u søøsi ka dam ma Gusunøn Biiwa u sãa sanam me u seewa gørin di.

⁵ Wiya man durom wë ma u man gøra bwesenu kpuron mi win yñsirun sõ, bwese ni, nu ka nùn naane doke kpa nu nùn mem nøøwa.

⁶ Bëe Romugibu, bëe be Yesu Kirisi u soka, i maa wãa be søø.

⁷ Na bëe kpuro tire teni yoruamme bëe be i wãa Romuø, bëe be Gusunø u kĩ ma u bëe soka i ka ko wigibu. Gusunø, besen Baaba ka Yinni Yesu Kirisi bu bëe durom ka alafia kẽ.

Pølu u kĩ u naane dokeobu beram da Romuø

⁸ Gbiikøa na Gusunø nen Yinni siaramø Yesu Krisin min di bëe kpuron sõ yen sõ ba bëen naane dokebun gari mò handunia kpuro søø.

⁹ Gusunø wi na sãamø ka nen gøru kpuro na ka win Biin Labaari gea kparamø, wiya sãa nen seeda ma na ra n bëen gari mò kpeetim sari

¹⁰ nen kanaru søø. Na ra n bikiamø, Gusunø ù n kĩ u den man swaa kẽ tẽ, n ka na bëen mi.

¹¹ Domi na gøru doke gem gem n bëe wa n ka bëe hunden këru garu kẽ kpa i ka täsi.

¹² Kpa sa n dam këenamø besen naane dokebu søø ne ka bëe sanam me ko na n wãa bëen mi.

¹³ Negibu, na kĩ i n yë ma na gøru doke non dabiru n ka na n bëe wa kpa nen sømburu tu binu ma bëen suunu søø, nge me ta mara tøn tukobu gabun mi, adama sere ka giso na n fëe wa.

14 Na waasun dibu neni wuu marosugibun mi ka maa baru kpaanugibun mi, yērugibun mi ka maa yēru sarirugibun mi.

15 Yen sōna na kī gem gem n maa bēe Labaari gea nōesia bēe be i wāa Romu.

Labaari gean dam

16 Domi na ñ Labaari gean sekuru mò. Gusunən dama mē mu ra baawure faaba ko wi u naane doke, gbiikaa Yuuba, yen biru tən tukobu.

17 Labaari gea ye, ya sōsimə nge mē Gusunə u ra tənu gem wē. Gem men torubu ka men nōru, naane dokeba. Nge mē ba yorua, “Wi u kua gemgii naane dokebu sōo, u ko n wāawa.”

Təmbun taare

18 Ka geema, Gusunə u win mōru sōsimə saa wəllun di kōsa kpuron sō ye təmba kua, ka win bēere yēru sariru. Ben kom kōsum men saabu ba ñ dere gem mu səmburu ko.

19 Gusunə u mōru mò domi ye ya weene tənu u tubu Gusunə sōo ya bu burura. Gusunə win tiiwa u bu ye sōosi kpasasa.

20 Ka gem, u ñ waaro ka nəni, adama saa tem toren di u tii sōosi ma u sāa Gusunə, u maa win sinaru sōosi win sōma ye u kua sōo. N n men na, ba ñ gafara wasi.

21 Ba Gusunə yē adama ba ñ nūn win sinandun bēere wē bu sere nūn siara. Ma ben wirə gu ma yam wōkura yiba ben gōru bwisi sarirugisu sōo.

22 Ba gerumə ba bwisi mō adama ba sāawa gari bakasu.

23 Ma ba Gusunə wi u ku ra gbin yiiko kəsina ka bwāarokunu ni nu ka tənu weene wi u ra gbi, ka gunəsu, ka yee yi yi ra sī, ka yi yi ra kabiri.

24 Yen sōna Gusunə u bu daa disinugia sure ben tii tiine sōo nge me ben gōru ga kī, kpā ben wasi yi ka ko bēere sarirugii.

25 Ba Gusunən gem ka weesu kəsina. Taka koorə ba sāwa ma ba yen wāaru wāa, n n mō taka kowon tii wi n weene bu siara ka baadommao. Ami.

26 Yen sōna Gusunə u bu kəde bēere sarirugia kpēe. Ben tən kurəbu ba kōo mennabu yina ka tən durəbu ma ba kookoo si su n dende kəsire kua.

27 Meyə maa tən durəbu ba kōo mennabu yina ka tən kurəbu, ma ben kīrun kəde banda ben tii tiine sōo. Ba sekuru sariru mō, tən durə ka tən durə, ma ba are mwaamə ben tii sōo yi yi ka ben toraru ne.

28 Gusunə u bu deri ben bwisiku kōsunu sōo bu ka ko ye n kun weene yēn sō ba n wure bu nūn già.

29 Ma ba kōsa baayere yiba ka nuku kōsuru ka binə ka tusiru ka nisinu ka tən goobu ka sanno ka taki ka bwisi kōsi. Ba ra wīne,

30 ba ra tənu yaa kasiki, ba Gusunə tusa, ba ra tii wa, ba yēkə mō, ba ra woo kane, ba kōsan kobun bwisi mō, ba n ben tundobu ka ben merobu bēere wēemō.

31 Ba n bwisi mō, ba n naanə mō, ba n kīru mō, ba n maa wənwəndu mō.

32 Ba yē ma Gusunən wooda ya gerumə ma be ba yenin bweseru mō, gōowa ben kēkərō. Ka me, ba ra ko. N n mō me təna, ba maa gabu siaramə be ba mō me.

2

Gusunən siribu

¹ N n mën na, wunε wi a gabun taare waamø, a ñ gafara wasi baa à n weren na, domi sanam më a gabun taare waamø ma a maa mò nge be, a tii taare wëemøwa.

² Sa yë ma Gusunø u gem mø ù n bu taare wëemø be ba mën bweseru mò.

³ N n mën na, a tamaa kaa yari Gusunøn siribun di wunε wi a gabun taare waamø ma a mò nge be?

⁴ Nge a win tøn geeru ka win temanabu ka win suurun kpäaru gemawa? A ñ yë ma Gusunø u tøn geeru mòwa u ka nun gôru gësiasia?

⁵ Adama yèn sõ wunen gôru ga bœbu ga degangam yiba, a wunen tii mørø mënnammewa Gusunøn mørøn tørun sõ tè sœ u koo tømbu siri dee dee

⁶ u ka baawure kësia nge më win kookoosu sää.

⁷ Be ba gea mò ka temanabu ba ka yiiko ka bëere ka wãaru kasu, beya Gusunø u koo wãaru te ta ku ra kpe wë.

⁸ Adama be ba ben tiin gôru kïru mò, ma ba ku ra gem mem nœwë ma n kun mø kësa, beya ba koo mørø ka nuku gbisibu wa.

⁹ Tønu baawure wi u ra kësa ko u koo tëya ka nöni swãaru wa, gbiikaa Yuuba, yen biru tøn tukobu.

¹⁰ Baawure wi u ra maa gea ko u koo yiiko ka bëere ka bori yendu wa, gbiikaa Yuuba, yen biru tøn tukobu.

¹¹ Domi Gusunøn mi, goo kun goo.

¹² Be ba tora, ba koo kam ko ba kun bu siri ka wooda. Be ba maa wooda yë ma ba tora, wooda yera ba koo ka bu siri.

¹³ Domi n ñ mø be ba woodan garibu swaa daki beya ba gem mø Gusunøn wuswaaø, ma n kun mø

be ba mò ye wooda ya yiiremə.

14 Tən tukobu ba n̄ Məwisin wooda mə, adama sanam me ba mò ka tii ye wooda ya gerumə, ba sə̄sime ma ba yē ye n weenə bu ko, baa bā kun Məwisin wooda mə.

15 Ben daa ya sə̄sime ma woodan kookoosu su yoruə ben gōrusu sə̄. Ben gōru ga maa yen seedə dimə, domi ben bwisikunu nu bu ben toranu sə̄sime, n̄ kun me, nu ka bu yinamə.

16 Mεya n ko n sāa tō te Gusunə u koo təmbun bwisiku asiriginu kpuro siri Kirisi Yesun min di, nge me nen Labaari gea ya gerumə.

Yuuba ka wooda

17 Wune maa ni. A tii sokumə Yuu, a wooda naane sāa, a woo kanamə wune ka Gusunən wāasinaan sō.

18 A yē ye Gusunə u kī a ko, ma a gāa geenun wunanabu già wooda sə̄.

19 A yīiyə ma kaa kpī a wōkobu swaa gbiyya, kpa a təmbu yam deerasia be ba wāa wōkuru sə̄.

20 A tamaa ma kaa kpī a bwisi sarirugibu bwisi kē, kpa a bibu keu sə̄ssi. A yē ma a yēru ka gem nuuru mə wooda sə̄.

21 Wune wi a gabu keu sə̄simə, mban sōna a n̄ tii sə̄simə. Wune wi a gabu sə̄mə bu ku gbəni, mban sōna a gbənimə.

22 Wune wi a gerumə bu ku sakararu ko, mban sōna a mò. Wune wi a būnu tusa, mban sōna a gbənimə nin dinə.

23 Wune wi a woo kanamə woodan sō, mban sōna a Gusunə fune wunamə ka woodan sarabu.

24 Domi Gusunən gari sə̄ ba yoruə ba nee, “Bεen saabuwa tən tukobu ba Gusunən yīsiru gari kam gerusimə.”

25 À n wooda swīi bango ya arufaani mō ka gem, adama à n wooda saramō wunen bango ya sāa kam.

26 N n men na, tōn tuko wi ba ñ bango kue, ù n woodan gari mem noowā, Gusunō u ñ nūn meera bangogii?

27 Tōn tuko wi u wooda mem noowā baa me ba ñ nūn bango kue u koo bee Yuuba taare wē, domi i wooda saramō baa me i ye mō ma ba bee bango kua.

28 N ñ mō wi u sāa Yuu wasi soō, wiya u sāa Yuu ka gem.

29 Adama wi u sāa Yuu ka gem, wiya wi u sāa Yuu win gōruo. Domi bango ya ñ sāa ye ba kua wasi soō. Ye ya sāa bango ka gem, yera gōru gōsiabu. Hunde Deeron sōmbura, n ñ mō woodagiru. Gusunōwa koo Yuu wi siara, n ñ mō tōmbu.

3

1 Tē, arufaani yerà Yuu u mō. Nge are yirà bango ya mō.

2 N arufaani baka mō swēe kpuro soō. Gbiikaa Gusunō u win gere Yuuba nōmu sōndia.

3 Mba ya koo ko ben gabu bà n kua naane sarirugibu. Ben naane sarirun sō Gusunō u koo maa ko naane sarirugii?

4 Aawo, n ñ me. Baa bà n tōnu baawure sokā weesugii, ba n yē ma Gusunō sāawa geegii. Nge me Gusunōn gari gerumō,

“Ba koo nun gem wēwa wunen gari gerubu soō kpa a siribu di.”

5 Adama kōsa ye sa mō yà n sōosimō ma Gusunō sāa gemgii, mba sa ko gere. Gusunō ù n tōnu sēyasiāmō, u sāa gem sarirugii? Aawo, na gari gerumō ka tōndun baa.

6 Domi Gusunø ù kun sãa gemgii, amøna u koo ka handunia siri.

7 Adama nèn weesu sù n Gusunøn gem sãøsimø kpasasa, win yiiko yu ka sosi, mban sõna ba koo kpam man taare wẽ nge toro.

8 Mban sõna sa ñ ko nèe, su kõsa ko kpa yu gea ma. Gabu bu ka wa bu nèn yïsiru sanku ba nèe, meya na gerumø. Tøn be, ba koo taare wa nge me n weene.

Goo sari wi u sãa gemgii

9 N n men na, bëse Yuuba sa gabu sansø kerewa? Aawo, baa fiiko. Domi sa sãøsi kò ma bëse Yuuba ka tøn tukobu bëse kpuro sa wãawa torarun dam nømø.

10 Nge me ba yorua,

“Gemgii sari, baa turo.

11 Goo sari wi u bwisi mø.

Goo sari wi u Gusunø kasu.

12 Be kpurowa ba kõore.

Be kpurowa ba sankire.

Be kpurowa ba kõsa mò.

Baa ben turo kun gea mò.

13 Ben yara ba ka sibu taki dimø.

Ben nøø ga dëe mowa nge surøkøru.

Ben nøøwa ba ra ka tønu go.

14 Ben nøø ga bõri yiba, ka gari yi yi sosu.

15 Ben naasu su sãu su ka tønun yem yari.

16 Kpeerabu ka nuku sankirana nu ra n wãa ben swaa sœø.

17 Ba ñ alafian swaa yë.

18 Ba ñ Gusunø nasie.”

19 Të sa yë ma kpuro ye wooda ya gerumø, ya ye gerumøwa be ba wãa yen nømuøn sõ, kpa nøø

baagere gu ka mari, kpa baawure u win daa tusia Gusunən wuswaaø.

²⁰ Domi goo sari wi u koo gem wa Gusunən wuswaaø wooda nənubun sõ, yēn sõ wooda ya ra tənun toraru sõøsi.

Nge me Gusunə

u ra tənu gem wē

²¹ Adama tē Gusunə u sõøsi nge me u ra tənu gem wē, n ñ mō ka woodan gari. Məwisin wooda ka Gusunən səməbu ba yen seeda di.

²² Kpuro be ba Yesu Kirisi naane doke, Gusunə u bu gem wēemə ben naane dokebun sõ, domi goo kun goo.

²³ Təmbu kpurowa ba tora ma ba Gusunən yiiko bia.

²⁴ Adama Gusunə u bu gem wēemə n kun ka kɔsiaru win durom sõ saa Yesu Kirisin min di wi u bu yakiamə.

²⁵ Gusunə u nùn kua abəru batuma səø u ka təmbu toranun suuru waawa ka win yem be ba nùn naane doke. Gusunə u kua me, u ka sõøsi ma u sāa gemgii. Yellu win suurun saa səø u raa temana ka təmbun toranu.

²⁶ Adama tē, saa yeni səø u kī u sõøsi ma u sāa gemgii ma u maa bu gem wēemə be ba Yesu naane doke.

²⁷ N n men na, mbə tənu u koo ka woo kana. Sari. Mban sõna. Woodan mem nəebun sõ? Aawo. Naane dokebun sõna.

²⁸ Domi sa wa ma tənu koo gem wa Gusunən wuswaaø ka naane dokebu təna, n ñ mō ka woodan mem nəebu.

²⁹ Gusunə u sāawa Yuuba tənan Yinni? U ñ maa sāa tən tukobugii? U maa sāa tən tukobugii me.

30 Domi Gusunə turowa wāa. Wiya u koo bangogibu gem wē ben naanə dokebun sō ka maa bango sarirugibun tii ben naanə dokebun sō.

31 Sa wooda goomə ka naanə dokebu nge mē? Aawo, sa mam yen dam sireməwa.

4

Aburahamun gari

1 N n mēn na, mba sa ko gere Aburahamu bəsen sikədon sō. Mba u nəma tura.

2 Meyə bà n Aburahamu gem wē ye u kuan sō u koo kpī u woo kana, adama n n mə Gusunən wuswaaə.

3 Domi mba ba yorua Gusunən gari səə. Ba nəe, “Aburahamu u Gusunə naanə kua, yen səna u nùn garisi gemgii.”

4 Tē, goo ù n səmburu kua, ba ku ra win kəsiaru garisi durom, win areya.

5 Adama baa ù kun səmburu kue, ma u gesi Gusunə naanə doke, Gusunə u koo win naanə dokebu garisiwa gem. Domi wiya u koo kpī u taaregii gem wē.

6 Nge meya Dafidi u yēron doo nəərun gari mə wi Gusunə u gem wēemə n kun ka səman baa.

7 U nəe,
“Doo nəərugiiwa wìn toranu ba suuru kua,
ma ba win kəsa go.

8 Doo nəərugiiwa wìn kəsa Yinni Gusunə kun garisi.”

9 Tē, doo nə te, bangogibugira? Nge ka maa bango sarirugibu. Domi sa gerumə ma ba Aburahamu garisi gemgii win naanə dokebun sō.

10 Aməna u sāa sanam mε. U bango kua? Nge u ñ kue. U ñ sanam mε gina bango kue. U sāawa bango sarirugii.

11 Yen biruwa ba nùn bango kua ye ya sāa yīreru ma Gusunə u nùn gem wē. Ba nùn gem mε wē naanε dokebun sō sanam mε u ñ gina bango kue. Nge mεya u ka kua bango sarirugibu kpuron baaba be ba naanε doke, ma ba bu gem wē.

12 Ma u maa sāa bangogibun baaba be n ñ mɔ bango tōna ba mɔ, adama ba maa win naanε dokebun yīra swīi, bi u mɔ sanam mε u ñ gina bango kue.

Ba ra nōo mwēeru wure ka naanε dokebu

13 Ba Aburahamu ka win bweseru nōo mwēeru kua ma ba koo handunia gira tubi di. Ba ñ nùn nōo mwēe te kue ka woodan baa, ma n kun mɔ yèn sō u gem wa naanε dokebun sō.

14 N n sāan na be ba wooda mem nōowa beya ba koo ko tubi diobu, naanε dokebu kua kam, nōo mwēe te, ta maa tēsira.

15 Domi woodawa ya ka Gusunən mōru naamo. Adama mi wooda sari, wooda sarabu maa sari.

16 Yen sō, ka naanε dokebun baawa ba koo nōo mwēe te wura tu ka ko durom, kpa Aburahamun bweseru kpuro tu ka kpī tu tu wura. N ñ mɔ be ba wooda mɔ tōna adama ka maa be ba naanε dokewa nge Aburahamu wi u sāa bēsē kpuron baaba.

17 Nge mε Gusunən gari gerumə, “Na nun kua bwese dabinun baaba.” U sāa bēsen baaba, Gusunə wi u naanε doken wuswaa. Gusunə wiya u ra gōribu seeye, u ra maa takə ko ye ya ñ daa wāa.

18 Aburahamu u Gusunə naanε doke ka yīiyəbu, baa mε u ñ ka yen swaa wa ye u yīiyə. Yen sōna u

kua “bwese dabbinun baaba” nge mε Gusunø u raa gerua u neε, “nge meya wunen bwesera koo dabia.”

¹⁹ Saa ye, u wøø wunøbun (100) saka tura adama win naane dokebu kun kaare sanam mε u win wasi laakari kua yi yi sãare yi gu, ka maa Saaraan nukuru te ta ñ wāa tu bii ma.

²⁰ U ñ naane dokebu deri, u ñ maa Gusunøn nøø mwεε te sika koosi. Adama win naane dokebu nùn dam wε, ma u Gusunø beere wε.

²¹ Domi u yε kam kam ma Gusunø u dam mø u ka ko yèn nøø mwεeru u kua.

²² Yen sõna wiñ naane dokebun saabu Gusunø u nùn garisi gemgii.

²³ Adama ye ba yoruua ba neε, “ba nùn garisi gemgii,” ba ñ yi yoruua wi turon sõ.

²⁴ Ba maa yi yoruawa besen sõ, besε be ba koo maa garisi gemgibu, besε be sa Gusunø naane doke wi u besen Yinni Yesu seeya gørin di.

²⁵ U dera ba nùn go besen toranun sõ, u maa nùn seeya u ka sun ko gemgibu.

5

Nøøsinaa ka Gusunø

¹ Tε ye Gusunø u sun gem wε naane dokebun sõ, sa dora ka wi, saa Yesu Kirisi besen Yinnin min di.

² Win min diya naane dokebun saabu sa durom mε wa mè søø sa yε dim dim, ma sa nuku dobu mø yèn sõ sa yñiyø sa ko bønu wa Gusunøn yiiko søø.

³ N ñ mε tøna, sa maa nuku dobu mø besen nøni swãaru søø, domi sa yε ma nøni swãaru ta ra temanabu ma.

⁴ Temanabu bu ra de tønu u laakari mεeribu kamia, kpa u n yñiyøbu mø.

⁵ Tẽ, ȳiiȳo bi, bu ku ra sun dukiri kue, domi Gusunõ u win kĩru yibia b̄esen ḡruo saa Hunde D̄eeron min di wi u sun kã.

⁶ Sanam me sa ñ gina dam m̄o, saa ye Gusunõ u yi, Kirisi u gu be ba ñ Gusunõn b̄eere ȳen s̄õ.

⁷ Geema n s̄e t̄onu u ka geegii gbiyya. S̄or̄kudo w̄ruga goo koo gbi gean kowo goon s̄õ.

⁸ Adama Gusunõ u sun win kĩrun kp̄aaru s̄õssi, ye u dera Kirisi u gu b̄esen s̄õ sanam me sa s̄aa torobu.

⁹ Tẽ, win ȳem s̄õna sa kua gemgibu. N n men na, sika sari u koo maa sun faaba ko Gusunõn m̄orun di.

¹⁰ Sanam me sa s̄aa Gusunõn yibereba, u ka sun dora win Biin ḡoø s̄õ. N n men na t̄e, ye u ka sun dora u kpa, sika sari u koo maa sun faaba ko ka Bii win w̄aaru.

¹¹ N ñ me t̄ona, sa maa nuku dobu m̄o Gusunõ s̄ao saa b̄esen Yinni Yesu Kirisin min di wi u dera sa dora ka Gusunõ.

Adamu ka Kirisi

¹² Toraru ta dua handunia s̄eo saa t̄on turon min di, ma win tora te, ta ka ḡoø na. Ḡoø wi, u t̄ombu kpuro girari domi kpurowa ba tora.

¹³ Geema toraru ta w̄a handunia s̄eo wooda ya sere na, adama ba ku ra toraru garisi toraru mi wooda sari.

¹⁴ Ka me, saa Adamun waatin di sere ka M̄owisigia, ḡoø u bandu dii t̄ombu kpuron suunu s̄eo, ka mam be ba ñ Gusunõ mem n̄œwœ nge me Adamu u kua.

Adamu u s̄aawa wi u koo ra nan weenasii.

¹⁵ Adama durom me, mu kp̄a n tora te kere. Geema t̄on dabiru ta gu t̄on turo win torarun s̄õ, adama Gusunõn durom mu kere. Durom men k̄eru

ta maa kere te u tən dabiru kā saa Yesu Kirisi turo
win min di.

¹⁶ Gusunən kēru ka tən turon tora te, ya wunanə.
Gbiikaa, siribu na tən turon torarun sō, ma bin
kēkərə kua taare wēebu. Adama durom maa na
tən dabinun toranun sō, ma men kēkərə kua gem
wēebu.

¹⁷ Geema, tən turon torarun sōna gəo u bandu di.
N n men na, sika sari be ba Gusunən durom bakam
mwa ka win gem kēru, ba koo maa bandu di wāaru
səo tən turon min di. Wiya Kirisi.

¹⁸ N n men na, nge me tən turon toraru ta təmbu
kpuro taare wē, meya tən turon gean kobi bu
təmbu kpuro gem wēemə bu ka wāaru wa.

¹⁹ Nge me tən turon mem nəəbu sarirun sō tən
dabiru ba kua torobu, nge meya maa Gusunə u koo
tən dabiru gem wē tən turon mem nəəbun sō.

²⁰ Wooda ya dua kpa toraru tu ka sosi, adama mi
torara sosi, miya Gusunən durom mu maa sosi mu
banda.

²¹ Nge me torara bandu di ma ta ka gəo na, meya
maa Gusunən durom mu bandu dii gem sō mu ka
sun wāaru wē te ta ku ra kpe saa besen Yinni Yesu
Kirisin min di.

6

Sa kua gonu torarun wuswaa,

adama wasobu Kirisi səo

¹ N n men na, mba sa ko gere. Sa ko n da n
toraməwa durom mu ka sosi?

² Aawo, n n me. Besə bə səo torara kun maa dam
mə, aməna sa ko n maa ka wāa ten dam nəmuə.

3 I ñ yeni yε? Sanam mε ba sun batemu kua su ka gbinna ka Yesu Kirisi, win gεo sεora sa ka nùn gbinna.

4 Batemu ye sεo, ba sun sika ka wi sannu, ma sa win gεo bεnu kua, kpa nge mε Kirisi u seewa gεrin di ka Baaban yiiko, bεse maa sa n sεimε ka wāa kpaaru.

5 Domi sà n gbinna ka wi sanam mε sa win gεo bεnu kua, sika sari sa ko maa win seebu gεrin di bεnu ko kpa su gbinna ka wi.

6 Sa yε ma ba besen daa gura kpare dāa bunanaru sεo ka wi sannu, kpa besen wasi torarugii yi ko dam sarirugii kpa sa kun maa sāa torarun yobu.

7 Domi wi u gu u yakiara torarun nəman di.

8 Tε, nge mε sa gu ka Kirisi sannu, sa maa naane sāq ma sə ko maa wāaru di ka wi sannu.

9 Domi sa yε ma Kirisi u seewa sāa gεrin di u ñ maa gbimε, gεo kun maa dam mə wi sεo.

10 Domi gεo wi u gu min sə, torara kun maa dam mə win wəllə, adama wāa te u dimə tε, u tu diməwa Gusunən wuswaa.

11 Mεya maa bεen tii i tii garisio gonu torarun wuswaa, kpa i n sāa wasobu Gusunən wuswaa Kirisi Yesu sεo.

12 N n men na, i ku maa de toraru ta n bandu dii bεen wasi yi yi koo gbi sεo. I ku yin bine mem nəəwa.

13 I ku ra bεen wasin doo dooka toraru nəmu səndia tu ka kɔsa ko, adama i bεen tii Gusunə nəmu səndio nge wasobu be ba wurama gεrin di, kpa i bεen wasin doo dooka Gusunə nəmu səndia yu ka gea ko.

14 Toraru ta ñ ko n yiiko mə bεe sεo, domi i ñ wāa woodan nəma sεo ma n kun mə durom nəma.

Gem yobu

¹⁵ N n mēn na, amōna sa ko ko. Sa ko n toramō yèn sō sa wāa durom nōma sōo, n n̄ mō woodan nōma sōo? Aawo, n n̄ mē.

¹⁶ I yē sāa sāa ma i n̄ tii goo nōmu sōndia nge yobu i ka nūn mēm nōewa, wiñ yoba i sāa. N n̄ torarun na, tera ta ka gōo naamō. N n̄ maa mēm nōebun na, biya bu ka gem wēεbu naamō.

¹⁷ Adama su Gusunō siara, domi i raa sāa torarun yobu, adama tē i sōosi te mēm nōewamme ka gōru tia te ba bēe nōmu sōndia.

¹⁸ Ye i maa yakiara torarun di i kpa, i kua gem yobu.

¹⁹ Na gari mō nge tōn diro yèn sō i sāa dam sarirugibū. Nge mē gasō i bēen wasin doo dooka disinu ka kōsa nōmu sōndia nge yobu i ka kōsa ko, tē, i bēen wasin doo dooka gem nōmu sōndio nge yobu kpa bēen daa yu dēera.

²⁰ Domi sanam mē i raa sāa torarun yobu, gem kun dam mō bēe sōo.

²¹ Are yirà i raa wa yē sōo sekura bēe mō tē. Yen wii goberu maa gōowa.

²² Adama tē ye i yakiara torarun di i kua Gusunōn yobu, bēen are sāa daa dēera, bēen wii goberu ta maa sāa wāaru te ta ku ra kpe.

²³ Domi gōowa torarun are, adama Gusunōn kēra wāaru te ta ku ra kpe Yesu Kirisi bēsen Yinnin min di.

¹ Be ba yē ye wooda ya sāa, beya na ka yā. Negibu, i n̄ yē ma mēn nōo tōnu u wāa wāaru sōo u wāawa woodan nōma sōo?

² Nge meya tōn kurō ka win durō ba ko n̄ wāasinē woodan saabu sere durō win wāarun nōrō, adama win durō ù n̄ gu, u yakiara saa suanaan woodan dam di.

³ Yen sō, sanam mē win durō u wasi ma u durō kpao sua, ba koo nūn sokuwa sakara, adama win durō ù n̄ gu, u yakiara woodan di. Sanam mē, ù n̄ durō kpao sua u n̄ sāa sakara.

⁴ Nge meya maa bēe negibu, wooda ya n̄ maa dam mō bēen wollo, yēn sō i gu ka Kirisi sannu, kpa i ka ko googibū. Tē, i sāa wi ba seeya gōrin digibū, kpa sa n̄ ka Gusunō binu maruammē.

⁵ Domi sanam mē sa wāa bēsen tiin daan nōma sōo, kankam kīi torarugiru te wooda ya seeya ta sōmburu mō bēsen wasin doo dooka sōo ma ta ka sun dōo gōo già.

⁶ Adama tē, sa yakiara woodan di ye ya raa sun nēni nge dēsobu domi ya n̄ maa dam mō bēsen wollo. Nge meya sa ko kpī su Gusunō sā ka bewisiku kpaanu ni nu wee Hundēn di, n̄ n̄ maa mō ka bewisiku guru ni nu wee woodan di.

Wooda ka toraru

⁷ N̄ n̄ men na, mba sa ko gere. Wooda ya sāa toraru? Aawo. Woodan saabuwā na mam toraru già. Domi na n̄ daa bine glamō wooda yā kun nēe, “I ku ra bine ko.”

⁸ Ma toraru ta wooda tāsa ta ka bine baayere mara nē sōo. Domi mi wooda kun wāa, toraru maa sari.

⁹ Gasō, sanam mē wooda sari, na raa wāa, adama ye wooda ya na torara seewa

¹⁰ ma n̄en tii na gu. Nge meya wooda ye ya weene
yu wāaru wē, yeya na deema ya ka man gōo naawa.

¹¹ Domi toraru ta wooda tāsa ta ka man nōni
wōkuā, ma ta man go.

¹² N n̄ men na, wooda ya d̄eere, yen gari maa
d̄eere, yi d̄ende, yi maa wā.

¹³ N n̄ men na, ye n̄ gea sāa yera ya ka man gōo
naawa? Aawo, torara ta man go kpa tu ka sōosi ma
te torara. Domi ta gāa geenu denda ta ka man go
kpa tu ka sēsia n banda saa woodan di.

Wi toraru ta taare

¹⁴ Geema, sa yē ma wooda ya sāa Hundegia
adama n̄e na sāawa wasigii wi ba toraru dōre.

¹⁵ Domi ye na ra n̄ mō na ku ra tubu. Ye na kī na
ku ra ye ko, adama ye na tusa yeya na ra ko.

¹⁶ Nà n̄ da ko ye na kun kī na wura ma wooda ya
wā.

¹⁷ Meyā n̄ n̄ maa mō n̄en tiiwa na mō ma n̄ kun mō
tora te ta man wāasi.

¹⁸ Na yē sāa sāa ma gāa geenu sari n̄e sōo, n̄en
daawa na ka yā, domi baadomma geān kīra wāā n̄e
sōo, adama yen koba na ku ra kpī.

¹⁹ Na n̄ gea ye mō ye na kī mi, kōsa ye na tusa yeya
na ra ko.

²⁰ Adama nà n̄ mō ye na kun kī, n̄ n̄ maa n̄e na mō.
Tora te ta man wāasi, tera ta ye mō.

²¹ Wooda yeniwa na wa n̄e sōo. Sanam mē na kī n̄
gea ko, kōsa ya ra n̄ man wāasi.

²² Na nuku dobu mō Gusunōn wooda sōo n̄en
gōruō,

²³ adama n̄en wasin doo dooka sōo na wooda tuka
waamō ye ya sannamō ka n̄en bwisikunu. Ma ya

man mò tora ten deso te ta wāa nēn wasin doo dooka sō.

²⁴ Gōru garin barōwa nē! Wara koo man wōra wasi yinin nōman di, yi yi ka man gōo dōo.

²⁵ Nā Gusunō siara Yesu Kirisi besen Yinnin saabu.

N n mēn na, na sāa Gusunōn woodan yoo nēn bwisikunu sō, adama nēn daa sō na sāawa torarun yoo.

8

Wāa te Gusunōn Hunde

u Wēemō

¹ Yen sō tē, ba n̄ bu taare wēemō be ba gbinne ka Kirisi Yesu.

² Domi Gusunōn Hunden wooda ye ya wāaru wēemō Kirisi Yesu sō ya sun yakia saa toraru ka gōon nōman di.

³ Ye wooda kun kpīa ya kue yēn sō tōnun daa ya yen dam kpeesia, Gusunō u ye kua. U toraru taare wē te ta wāa tōnun daa sō sanam mē u win tiin Bii gorima ka wasi yi yi ka tōnun wasi torarugii weene, u ka ko abōru torarun sō.

⁴ U yeni kuawa kpa su ka gea ko ye wooda ya yiiremō, besē be sa sīimō win Hunden dam sō, n̄ n̄ mō besen daan dam sō.

⁵ Domi be ba sīimō ben daan dam sō, beya ba ben daagia bwisikumō. Adama be ba sīimō Gusunōn Hunden dam sō, beya ba Hundegia bwisikumō.

⁶ À n wunen daagia bwisikumō, goəwa yen kōkōrō. À n maa Hundegia bwisikumō, wāaru ka alafia wa wunegia.

7 Domi be ba ben daagia bwisikumə ba kua Gusunən yibereba. Ba ñ Gusunən wooda mem nəowammə, ba ñ mam kpē.

8 Be ba ben daan wāaru wāa, ya ñ koorə bu Gusunə wēre.

9 Adama bεε, i ñ maa bεen daan wāaru wāa ma n kun mə Gusunən Hundegiru yèn sō win Hunde u wāa bεε sō. Wune wi a kun Kirisin Hunde mə, a ñ sāa wigii.

10 N n men na, Kirisi ù n wāa bεε sō, baa bεen wasi yì n gu torarun sō, bεen hunde ya wasi yèn sō i gem wa Gusunən mi.

11 Gusunə wi u Yesu seeya gərin di, win Hundewā wāa bεε sō. Yen sōna wi u Yesu Kirisi seeya gərin di u koo maa bεen wasi gəgii wāaru wē saa win Hunden min di, wi u wāa bεε sō.

12 N n men na, negibu, sa dibu neni, adama n ñ mə daagibu sa n ka besen daan kīru mem nəowammə.

13 Domi ì n bεen wasin kīru mə i ko gbi, adama ì n bεen wasin kīrun kookoosu deri ka Hunde Dεeron somiru i ko n wāa.

14 Domi be Gusunən Hunde u kparamə, beya ba Gusunən bibu.

15 Domi ba ñ bεε hunde kā ye ya koo bεε ko yobu kpa i n ka kpam nande. Adama ba bεε Hunde kāwa wi u bεε kua Gusunən bibu, ma ka win dam sa Gusunə sokumə Baaba.

16 Gusunən Hunden tii u besen hunde sōmə ma sa sāa win bibu.

17 Tē yèn sō sa sāa win bibu sa maa sāa tubi diobu, ma sa ko win tubi bənu ko ka Kirisi sannu, domi sà n Kirisin nəni swāaru bənu kua, sa ko maa win yiiko bənu ko.

Yiiko ye ya sisi

18 Na ñ saa yenin nəni swāaru garisi gāanu yiiko ye sa ko ra wan sō.

19 Taka koora kpuro ya diira saa yu na yè sōo Gusunō u koo win bibu terasia.

20 Domi u taka koora kpēe kam kobun swaa sōo, n ñ mō yen tiin gōru kīrun sō, win kīrun sōna. Adama yīiyō bini bu wāa,

21 ma ba koo ra taka kooran tii yakia saa kam kobun yorun di, kpa yu ka Gusunōn bibun tii mōo yiikogiru bōnu ko.

22 Sa yē ma sere ka tē taka koora kpuro ya kpasa wōri mōwa ka wuriribu nge marubun wuriribu.

23 Adama n ñ mō taka koora tōna, besen tii besē be Gusunō u suna buru ṣanqam mē u sun Hunde Dēero kā, sa maa kpasa wōri mō besen tii sōo sa n ka mara sere Gusunō ù n besen wasi yakia mam mam, u ka sōosi ma sa kua win bibu.

24 Domi faaba ya sāa besegia, adama sa gina wāa yen yīiyōbu sōo. Sā n waamō ye sa yīiyō, yīiyōbu kun maa wāa. Ye tōnu waamō u ko n maa ye yīiyō?

25 Adama sā n gāanu yīiyō ni sa ñ waamō, sa ko n nu marawa ka temanabu.

26 Nge meya maa Hunde Dēero u ra sun somi besen dam sariru sōo, domi sa ñ yē ye n weene su Gusunō kana. Adama Hunde wi, u ra nūn kanē besen sō ka kpasa wōri ye ya ñ ka nōo gerurō.

27 Gusunō wi u ra tōmbun gōrusu tubu, u maa yē ye Hunde wi, u bwisikumō yēn sō ka win kīra Hunde wi, u ra n nūn kanamō naane dokeobun sō.

28 Domi sa yē ma baayere kpuro sōo ye ya ra tōnu deemē, Gusunō u sōmburu mō u ka bu gea kua be u soka win himba sōo, ma ba nūn kī.

29 Domi be u yε yellun di u maa bu gøsa u yi bu ka ko win Biin weenasibu, kpa win Bii u ka ko yeruma wønø dabirugii.

30 Nge meya be u gøsa u yi, u maa bu soka. Be u soka mi, u maa bu gem wε. Be u gem wε u maa ka bu win yiiko bønu kua.

Gusunøn kĩrun kpāaru

31 N n men na, mba sa ko gere ka gari yi. Gusunø ù n sāa besegii, wara koo ka sun yibere tεeru ko.

32 Gusunø wi u kun win tiin Bii tii yiiye, adama u nùn wε besε kpuron sñ, u ñ koo maa sun kpuro kε ka Bii wi sannu kɔsiaru sari?

33 Wara koo tømbu durum mani be Gusunø u gøsa. Sari, domi Gusunøn tiiwa u ra tønu gem wε.

34 Wara koo bu taare wε. Sari, domi Kirisi Yesu u gu u maa seewa gørin di u wāa Gusunøn nøm geuø. Wiya u ra maa Gusunø kane besen sñ.

35 Wara u koo kpī u sun karana ka Kirisin kĩru. Tɔya? Wahala? Nøni swāaru? Gɔøru? Tereru? Kari? Takobi?

36 Nge mε ba yorua,

“Wunen sõna ba sun goomø tɔru baatere.

Ba sun meera nge yāa ni ba koo saka.”

37 Adama ye kpuro sɔøra sa nasara wa mam mam saa win min di wi u sun kĩa.

38 Domi na yε kam kam ma gø ka wāaru ka wøllun gøradoba ka werekunu ka saa yeni, ka saa ye ya sisi, ka wøllun yiikogibu,

39 ka ye ya wāa wøllø, ka ye ya wāa tem sɔøwø, ka taka koora gaa, yen gaa kun kpε yu sun karana ka Gusunøn kĩru te ta sɔøsira Yesu Kirisi besen Yinni sɔø.

9*Gusuno ka Isireliba*

¹ Ne Kirisigiiwa na gem gerumə, na ñ weesu mə. Nen gɔru ga man yen seeda diiyamme saa Hunde Dæeron min di.

² Nen bweserun wənwəndu ta man mə baadomma. Yen səna nen gɔru ga sankire gem gem.

³ N n ko n kooran na, kon daa de bu man bɔrusi kpa bu man karana ka Kirisi ben sə.

⁴ Ba sāa Isireliba, be Gusunə u gəsa bu ka ko win bibu. Beya u win yiikon girima səəsi. Beya u ka arukawanibə bɔkuə. U bu wooda wɛ. Bera u səəsi mɛ ba koo nùn sāasina. U maa bu nəə mwεεnu kua.

⁵ Ba sāa be Gusunə u gəsa yellun di. Ben bweseru səən diya Kirisi wi u kpuro kere u yara nge tənu. U maa sāa Gusunə wi n weenə bu siara ka baadommaə. Ami.

⁶ Na ñ gerumə ma Gusunən gari yi kam wəruma. Domi be ba mara Isireliba n ñ mə be kpuro ba sāa Isireliba Gusunən mi.

⁷ N ñ maa mə be kpuro be ba marura Aburahamun min di beya ba sāa win bibu Gusunən mi. Domi Gusunə u Aburahamu səəwa u nεε, “Isakin biba ba koo soku wunen bweseru.”

⁸ Yen tubusiana, n ñ mə be ba mara ka wasin baa beya Gusunəgibu, adama bii bèn nəə mwεεru Gusunə u kua beya u garisi Aburahamun bweseru.

⁹ Gari yi wee, yi Gusunə u ka nəə mwεε te kua. U nεε, “Gasəkun amadaare kon wurama, yen biru Saaraa koo bii tən durə ma.”

¹⁰ N ñ mə təna, Rebekan bibu yiru ba tundo turo mə, wiya besen sikado Isaki.

11-12 Adama Gusunə u ra təmbu gəsiwa win himba səə, n ñ mə ben kookoosun sə̄, adama ka win sokura. U ka sə̄osi ma u win himba ye sw̄li, u Rebeka sə̄owa u nee, “Məə u koo win wənə wiru kp̄iyya.” U ye gerua Rebeka u sere win bibu mara sanam me ba ñ gea ñ kun me k̄sə koore.

13 Nge me ba yorua Gusunən gari səə, “Na Yakəbu k̄ia adama na Esau yina.”

14 N n men na, mba sa ko gere. Gusunə u sāawa gem sarirugii? Aawo, baa fiiko.

15 Domi u Məwisi sə̄owa u nee, “Wìn wənwəndu na mə, wiya kon wənwəndu kua. Wi na maa ka duure, wiya na kon ka duura.”

16 Nge meya n ñ sāa goon k̄irun baa, n ñ maa goon səmburun baa, adama Gusunən wənwəndun baaawa.

17 Domi ba yorua ma Gusunə u Egibitin sunə sə̄owa u nee, “Yenin sə̄na na nun seeya, kpa n ka nən dam sə̄osi wunə səə, kpa nən ȳisiru tu ka nəɔra handunia kpuro səə.”

18 Nge meya wi u k̄i u wənwəndu kua u ra nùn wənwəndu kue, wi u maa k̄i u ḡru bəbiasia u ra nùn ḡru bəbiasie.

Gusunən moru

ka win wənwəndu

19 N n men na, kaa man bikia a nee, mban sə̄na u maa taare waamə tənu səə. Wara koo kp̄i u win k̄iru yina.

20 Adama wara ra n wunə tənu, a sere ka Gusunə sikirina. Məndu ta koo məmə bikia tu nee, mban sə̄na u tu kua me?

21 Məmə kun dam mə səndun wəllə? Ka sən tee te, u ñ kp̄e u tooru ko ka maa weke te ba ra sw̄ē?

22 Mbä i yë i ko gere Gusunən sõ. U kï u win dam ka win mörü sõosi. Yen sõna u ka bu temana be ba koo kam ko win mörun sõ.

23 U kua me u ka sun win yiikon kpääru sõosi, bëse be u wənwəndu kua, bëse be u səoru kua yellun di su ka win yiiko wa,

24 bëse be u soka n ñ mə Yuuban suunu səon di təna, ka maa tən tukobun suunu səon di.

25 Yeniwa Gusunə u gerua win səmə Oseen tireru səo. U nεε,

“Tən be ba ñ daa sää negibu,
kon bu soku nən təmbu.
Bwese te na ñ daa kïε,
kon tu soku nən kīnasiru.

26 Yam mi ba raa maa bu sõəwa ba nεε,
ba ñ sää nən təmbu,
miya ba koo bu soku

Gusunə Yinni wason bibu.”

27 Ma Gusunən səmə Esai u nəəgiru sua u gerua Isireliban sõ u nεε, “Baa Isireliba bà n dabia, nge nim wõkun yanim, ben sukum tənawa koo faaba Wa.

28 Domi Gusunə koo yande win gere yibia mam mam handunia səo ye u raa gõru doke.”

29 N sääwa nge me Esai u raa gerua u nεε,
“Gusunə, wəllu ka tem Yinni ù kun daa sun bwe-seru tie,
sa ko raa kowa nge Sodomu.
Sa ko raa ka Goməra weena.”

Isireliba ka Labaari gea

30 N n men na, mba sa ko gere. Tən tuko be ba ñ daa kasu bu gem wa Gusunən mi, ba gem wa naane dokebun saabu.

31 Adama Isireliba be ba kasu bu wooda swii bu ka gem wa Gusunən mi, ba ñ mu wa.

32 Mban sõna. Yèn sõ ba ñ mu kasu ka naanë dokebu, ma n kun mõ ka sõma. Ba sokura kpee sokuratii te sõo,

33 tèn gari ba yoruá ba née,
“N wee, na kpee sokuratiru dokemø Siõniø,
kpee te ta ra torasie.

Adama wi u nùn naanë doke u ñ sekuru wasi.”

10

1 Negibu, ye na kĩ ka nen gõru kpuro ka ye na ra n Gusunø kanamø, yeya nen bweseru tu faaba wa.

2 Domi na bu seeda yeni diiyammë, ba hania mõ Gusunøn sõ, adama yéru sari.

3 Ba ñ swaa yë ye Gusunø u ra ka tõnu gem wë, ma ba swaa kasu bu ka ben tiin gem yara. Yen sõna ba ñ Gusunøn gem swaa wiru kpíiyë.

4 Domi Kirisiwa sää woodan kékörö kpa baawure wi u nùn naanë doke u gem wa Gusunøn mi.

Faaba sää baawuregia

wi u Yinni naanë doke

5 Domi Møwisi u yoruá u née, “tõnu wi u gea mò ye wooda ya yiiremø, gea yen min diya u koo wãaru wa”.

6 Adama nge më ba koo tõnu gem wë naanë dokebun sõ, yen gari wee, “A ku gere wunen gõruo a née, wara u koo yø Gusunø wøllø.” Yen tubusiana, u ka Kirisi sarasiama.

7 A ku maa gere, “Wara u koo du tem sõowø.” Yen tubusiana, u ka Kirisi seesia gõrin di.

8 Adama mba gari yi, yi gerua. Yi néewa, “Gusunøn gari yi, yi wãa wunen turuku, yi mam wãa wunen nõowø ka wunen gõruo.” Yi sääwa naanë dokebun gari yi sa waasu mò, yi yi née,

9 à n ka wunen nœ̄ wura ma Yesu sääwa Yinni, ma a naanε doke wunen gɔ̄ruɔ̄ ma Gusunɔ̄ u nùn seeyə gɔ̄rin di, kaa faaba wa.

10 Domi gɔ̄ru sœ̄ra tœ̄nu u ra naanε doke, u ka gem wa Gusunɔ̄n mi, nœ̄wa ba ra maa ka seeda di bu ka faaba wa.

11 Nge me ba yorua Gusunɔ̄n gari sœ̄ ba neε, “Baawure wi u nùn naanε doke, u ñ sekuru wasi.”

12 Domi wunənabu sari Yuuba ka tœ̄n tukobu sœ̄. Be kpuro Yinni turowa ba mɔ̄. Win dukia maa sää be ba nùn sokumɔ̄ kpurogia.

13 Domi ba yorua ba neε, “Baawure wi u Yinnin yï̄siru soka, u koo faaba wa.”

14 Adama aməna ba koo ka nùn soku, bà kun nùn naanε doke. Aməna ba koo maa ka naanε doke bà kun win gari nœ̄re. Aməna ba koo maa nœ̄ goo ù kun gari yi waasu koore.

15 Aməna ba koo ka gari yi waasu ko goo ù kun bu gɔ̄re. Nge me ba yorua, “Anna a ben naarun dobu nœ̄ be ba Labaari gea kparamɔ̄.”

16 Adama n ñ be kpuro ba Labaari gea wura, domi Gusunɔ̄n sœ̄mɔ̄ Esai u neε, “Yinni, wara u naanε doke ye sa nœ̄sia.”

17 Nge meya naanε dokebu bu wee ye tœ̄nu nœ̄mən di. Ye tœ̄nu nœ̄mə, ya maa sääwa Kirisin gari.

18 Adama na bikiamɔ̄, ka geema ba ñ nœ̄re ro? Ba nua. Domi ba yorua,

“Nœ̄ ge, ga nœ̄ra tem kpuro sœ̄,
ma gari yi, yi tura sere handunian nœ̄rɔ̄.”

19 Na bikiamɔ̄ kpam, Isireliba ba ñ yë̄ ro? Gbiikaa, Mœ̄wisi u yorua, ma Gusunɔ̄ u neε,

“Na kon beeñ nisinu seeya ka bwese te i ñ garisi gãanu.

Kon maa beeñ m̄ru seeya ka bwese bwisi sarirugiru.”

20 Yen biru Esai u yoruā ka toro sindu ma Gusunō u n̄ee,

“Be ba ñ man kasu ba man wa.

Na maa bu n̄en tii s̄̄osi be ba ñ man bikiamō.”

21 Adama u maa yoruā Isireliban s̄̄ ma Gusunō u n̄ee, “Na t̄on be ba ra n man seesimo n̄oma ḡri t̄oru kpuro.”

11

Gusunō u ñ Isireliba yine

1 N n̄men na, na bikiamō, Gusunō u win t̄ombu yinawa? Aawo. Su ku wa m̄e. Domi nen tii na sāa Isirelin bii, Aburahamun sikadobu Benyameen bweseru s̄̄o.

2 Gusunō u ñ win t̄ombu yine be u già yellun di. Nge i ñ yē ye ba yoruā Gusunōn gari s̄̄o sanam m̄e Eli u ka Isireliban taare da Gusunōn mi? U n̄ee,

3 “Yinni, ba wunen s̄̄om̄bu go ba wunen yāku yenu surura. Ne turowa na tie, ba maa kasu bu man hunde wuna.”

4 Adama mba Gusunō u wisa. U n̄ee, “Na nen tii t̄ombu n̄erəbun suba n̄ooba yiru (7.000) derie, be ba kun yiirare bū wi ba m̄o Baalin nuurō.”

5 Meyā n maa sāa saa yeni s̄̄o. Ben sukum wāa be Gusunō u ḡosa win durom s̄̄.

6 U bu ḡosawa durom s̄̄, n ñ m̄o ben s̄̄oman s̄̄. Ma n kun m̄e, durom kun maa sāa durom.

7 N n̄men na, mba sa ko gere. Isireliba wee, ba ñ wa ye ba kasu. Ben be Gusunō u ḡosa, beya ba wa. Be ba tie ba ḡoru b̄obia.

⁸ Nge me ba yoruə, “Gusunə u ben laakari sikarisia. U bu nəni wẽ yi ba ñ kpẽ bu ka yam wa. U maa bu swasu wẽ si ba ñ kpẽ bu ka gari nə sere ka gisə.”

⁹ Ma Dafidi u nεε,

“Kpa ben tɔ̄o baka dim mu de bu tora
kpa bu yina mwaara,
kpa bu seeyasiabu wa bi bu ka bu dende.

¹⁰ A de ben nəni yi wukiri bu ku ka wa.
Kpa a de ba n bu taare ka baadommaɔ.”

¹¹ Yen sɔ̄na na bikiamɔ, sanam me Isireliba ba sokura, ba wərumawa mam mam? Su ku wa me. Ben torarun saabuwa tɔ̄n tukobu ba faaba wa, kpa ben nisinu nu ka se.

¹² Tẽ Isireliban toraru tà n ka handuniagibu hunden dukia naawa, ben kaarabu bù n maa tɔ̄n tukobu kua gāa məwəbu, anna yen domarun kpāaru ta ko n ne bà n wura nge me ba raa sāa.

Tɔ̄n tukobun faaba

¹³ Na ka bεε gari mɔ, bεε tɔ̄n tukobu. Nε wi na sāa goro tɔ̄n tukobun mi, na nən sɔmburu bεεrε wẽemɔ

¹⁴ n ka nisinu seeya ñ n koo koora nən bweserun suunu sɔ̄o kpa n ben gabu faaba ko.

¹⁵ Geema sanam me Gusunə u bu deri ya dera u ka handuniagibu nɔ̄o tia kua. Tẽ, mba n ko n sāa ù n wure u kpam bu mwa. N ñ wāaru gəribun sɔ?

¹⁶ I yẽ ma bà n pẽe kuse teeru Gusunə wẽ, pẽe ye ya tie ya kua Gusunəgia. Dārun gbina yà n sāa Gusunəgia, mεya maa ka ten kāasiɔ.

¹⁷ Adama bà n kāasi gεe bəəra olifin dāa gbaarugirun di, ma ba wunε wi a sāa yakasun

dārun kāasa gerefē kua yin ayerō, ma a ka olifin dāa ten gbinan dam bōnu mō,

¹⁸ a ku kāasi yi woo kanē. À n woo kanamō, a yaayo ma n n wunē a gbina sōwa, gbina ya nun sōwa.

¹⁹ Kaa nēe, ba kāasi yi bōrawa bu ka nun gerefē ko.

²⁰ Geema, ba yi bōra naanē dokebu sarirun sō, ma a yō naanē dokebun sō. A ku woo kana, adama a berum koowo.

²¹ Gusunō ù kun kāasi gbiikii deri, wuna u koo sere deri?

²² N n mēn na, a Gusunōn tōn geeru ka maa win sēsō mēerio. U sē ka be ba wōrumā, adama u sāa tōn geo wunen mi, à n gesi yō dim dim win tōn geeru sōo. Ma n kun mē, ba koo maa wunen tii burā.

²³ Be maa, bà n ben naanē dokebu sariru deri, ba koo bu gerefē ko mi ba raa wāa domi Gusunō u koo kpī u kpam bu gerefē ko.

²⁴ Bà n nun burā saa olifin dāa yakasugirun di, ma ba nun gerefē kua ka olifin dāa gbaarugiru, ye n kun ka nun weene, n n mēn na, n n sē bu ka kāasi yi gerefē ko yin tiin dāru sōo.

Isireliba ba koo faaba wa

²⁵ Negibū, asiri gaa wāa ye na kī i n yē, kpa i ku ka tii garisi bewisigibū. Asiri ye wee. Isireliba gabū ba gina gōrusu bōbia sere tōn tukobun geeru tu ka yibū faaba sōo.

²⁶ Nge mēya Isireliba kpuro ba koo faaba wa, nge mē ba yorua,

“Yakio u koo na saa Siōnin di.

Kpa u Gusunōn bēere yēru sariru wuna
saa Yakōbun bweserun di.

27 Yeniwa arukawani ye kon ka bu bɔke sanam me kon ben toraru wuna.”

28 Sà n Labaari gean gari laakari kua, ba sãa Gusunøn yiberëba bœen sõ. Adama sà n Gusunøn gøsiru laakari kua, ba sãa win kĩnasibu ben sikadoban sõ.

29 Domi Gusunø ù n tønu soka, u nùn sokawa. U n nùn këru wë, u nùn wëwa. U ku ra gõru gøsie.

30 Nge me bœe, i ñ daa Gusunø mem nœwë, adama të ba bœe wønwøndu kua ben mem nœbu sarirun sõ.

31 Nge meya maa ben tii, ba ñ mem nœmø të, kpa bu ka wønwøndu wa nge me bœe i wønwøndu wa.

32 Domi Gusunø u tømbu kpuro kenisi mem nœbu sariru sœ, kpa u ka be kpuro wønwøndu kua.

Gusunøn kpäaru

33 Anna a Gusunøn dukia ka wiñ bwisi ka win yërun dukum wa! Goo kun kpë u win himba tubu. Goo kun maa kpë u win swëe già.

34 Ka geema ba yorua,
“Wara u Yinnin bsisikunu yë.

Wara u nùn bwisi këere.

35 Wara u gbia u nùn gänau këere,
u n ka sere nin kësire yïiyø.”

36 Domi wiya kpuron wiru, win min diya kpuro naamø, ma kpuro wää win sõ. Wigia yiiko sere ka baadommaø. Ami.

12

Wää kpaa

te ta Gusunøn wääru wää

1 Yen sõ, negibu na bœe kanamø wønwøn te Gusunø u bœe kuan saabu, i bœen wasi nùn yïiyo nge

yāku wasiru te ta kun serere gaa mō, te ta koo nūn wēre. Yeya ya sāa bēen sāa geeru.

² I ku maa ka tēn tōmbu weena, adama i kōsio kā bōwisi kpaanu kpa i ka wunana ye n sāa Gusunōn kīru. Yeya ya gea sāa, ya maa wā, ma ya yiba.

³ Durom mēn saabu mē ba man wē na bēen baawure sōmō, u ku tii garisi n kere nge mē n weene u tii garisi, adama bēen baawure u tii garisio dee dee nge mē Gusunō u nūn naane dokebu kā bu nē.

⁴ Domi wasi tee yi doo dooka dabiu mō, ma yen baayere ya yen sōmburu mō nennenka.

⁵ Nge meya, baa sà n dabi, sa sāa wasi tee Kirisi sōo, ma sa gbinne nge wasi teen doo dooka.

⁶ Sa kēe nennenka mō ni nu weene su dendi nge mē Gusunō u sun kā win durom sōo. N n Gusunōn gari gerubun kērun na, su ka tu dendi nge mē besen naane dokebu nē.

⁷ N n nōribun na, su ko ka nuku tia. Wi u sāa sōsio, u win sōsibu yibio.

⁸ Wi u tōmbu dam kēmō, u ku wēra. Wi u kēnu wēmō, u wēyō ka gōru tia. Wirugii u win sōmburu ko ka hania. Wi u wōnwōndu mō, u koowo ka nuku dobu.

⁹ I ku de bēen kīru tā n murafitiru mō. I kōsa desirario, kpa i gea mani dim dim.

¹⁰ I n kīane nge wōnō ka mō. I n kookari mō i ka bēere wēena.

¹¹ I ku de bēen hania yu kaara. I n Yinni sāamō ka kīru.

¹² I yērio bēen yīiyōbun sō. I temanō nōni swāaru sōo. I ku wasira ka kanaru.

¹³ I naane dokeobu wēyō yēn bukata ba mō. I n da sōbu yaare ko.

¹⁴ I bu domaru kuo be ba bεε nəni səmə. I ku bu bɔrusi.

¹⁵ I ka bu nuku dobu koowo be ba nuku dobu mə, kpa i ka bu swī be ba sumə.

¹⁶ I n wāa nəo tiq səo sannu. I ku de tii suəbun bwisikunu nu n bεε wāasi adama i koosio tii kawabun bera gia. I ku tii garisi bwisigibu.

¹⁷ I ku goo kɔsa kɔsie. I gea kasuo təmbu kpuron nəni səo.

¹⁸ N n koo koora, i de i n nəo ne ka tənu baawure nge mən nəru i ko kpī.

¹⁹ Kinasibu, i ku maa məru kɔsia bεen tii, adama i de Gusunə u bεe məru kɔsia, domi ba yorua, Gusunə u nεe, “Wiya u koo bu məru kɔsie. Kpa u bu seeyasia.”

²⁰ Ba maa yorua, “Gɔ̄ru tə n wunen yibere mə, a nùn dīanu kεeyə u di. Nim nəru gə n nùn mə, a nùn nim kεeyə u nə. Domi à n kua mε, a nùn dɔ̄ səbiwə mi.”

²¹ A ku de kɔsa yu nun kamia, adama a kɔsa kamia ka gean kobu.

13

Bεsen wii kpību

tem yεro bun mi

¹ Kpa baawure u n tem yεrobu wiru kpīiyε domi tem yεro sari wi u kun wāa ka Gusunən yεru. Tem yεro be ba maa wāa, Gusunəwa u bu kua.

² Yen səna, wi u tem yεron gari yina, u yinawa ye Gusunə u yiire. Be ba maa yinamə, ba ben tii taare kasuammewa.

³ Domi tənu ù n gea mə, u ñ ko n tem yεron berum mə, ma n kun mə ù n kɔsa mə. À kun kī a n tem

yēron bērum mō, a gea koowo, kaa win nōnu geu Wa.

⁴ Tem yēro u Gusunōn sōmburu mōwa wunen gean sō. Adama à n kōsa mō, a bērum koowo yēn sō u n̄ takobi neni kam. U sāawa Gusunōn sōm kowo u ka be ba kōsa mō mōru kōsie.

⁵ Yen sōna tilasi tōnu u wiru kpī, n n̄ mō seyasiabu tōnan sō, adama yēn sō win gōru ga koo nūn taare wē.

⁶ Yen sōna i maa wō gobi kōsiamō. Domi be ba tem neni, Gusunōn sōm kowoba ba sāa ba maa tu tii wē mam mam.

⁷ I baawure kōsio ye n ka nūn weene. I bu wō gobi kōsio be n weene i kōsia. I bu gbererun gobi kōsio be n weene i kōsia. I bu nasio be n weene i nasia. I bu bēre wēye be n weene i bēre wē.

A wunen tōnusi kī

⁸ I kun goon dibu neni mā n kun mō i n kīane, domi wi u win tōnusi kī u wooda yibiawa.

⁹ Domi wooda yeniba be ba nēe, “I ku ra sakararu ko, i ku ra tōnu go, i ku ra gbēni, i ku ra binē ko,” ka wooda kpuro ye ya tie, ya wāa gari yini sō mi ba nēe, “A wunen tōnusi kī nge wunen tii tii.”

¹⁰ Kīru ta ku ra de goo u win tōnusi kōsa kue. Yen sōna kīru ta wooda yibiamō.

Sa n Kirisin naaru mara

¹¹ N weene i ko mē yēn sō i yē saa yē sō sa wāa mini. N den tura i yanda, domi besen faaba ya turuku sāa tē, n kere dōma te sa gbia sa naane doke.

¹² Wōkura tonda, yam sārera turuku kua. Yen sō, su wōkurun kookoosu deri kpā su yam bururam tabu yānu sebe.

¹³ Su sī dee dee nge me ba ra sī sōo sōo, sa kun akanu mō dibu ka nərubu sōo, sa kun kurō damaru ka bine baka mō, kpa su ku nōo gəmumu ka nisinu ko.

¹⁴ Adama i Yinni Yesu Kirisin daa sebuo, kpa i ku bəen tiin daan bwisikunu ko i ka yen bine wuna.

14

A ku wunen naanē dokeosi siri

¹ I de u du bəe sōo wi u kun dəm mō naanē dokebu sōo. I ku win bwisikunu sikirine.

² Wini ȳiyə ma u koo kpī u kpuro di. Wiənə wi u kun dəm mō naanē dokebu sōo, u ku ra yaa tem.

³ Wi u dimə u ku wi u kun dimə gəm, kpa wi u kun dimə u ku wi u dimə taare wē, domi Gusunə u yēro wura.

⁴ Wara wune a ka goon səm kowo taare wēəmo. U n yō nge ù n wəruma, win yinnin gariya. Adama u koo yēra domi Yinni u dam mō u ka nūn yēraysia.

⁵ Wini u tō teeru garisi n kere ni nu tie, wiənə u ni kpuro garisi nu nē. I de baawure u n yē kam kam ye u mō.

⁶ Wi u tōru lasabu mō u tu lasabu mō Yinnin sō. Wi u dimə, Yinnin sōna u dimə, yēn sō u Gusunə siaramo. Wi u kun maa dimə, Yinnin sōna u n dimə, u maa Gusunə siaramo.

⁷ Geema, sari besə sōo wi u wāa win tiin sō, goo maa sari wi u gbimə win tiin sō. Domi sà n wāa sa wāawa Yinnin sō.

⁸ Sà n maa gu, sa guwa Yinnin sō. N n men na, sà n wasi, n kun me sà n gu, sa sāawa Yinnigibu.

⁹ Domi Kirisi u gu ma u seewa gərin di u ka ko gəribu ka wasobun Yinni.

10 N n men na wunε, mban sõna a wunen wɔnɔ taare wεemɔ. Wunε maa, mban sõna a wunen mɔɔ gεmμɔ. Bεsε kpurowa sa ko yɔra Gusunɔn siri yero.

11 Domi ba yorua,

“Yinni Gusunɔ u nεε, sere ka nεn wāaru, dūru baatere ta koo yiira nεn wuswaaɔ. Nɔɔ baagere ga koo maa man bεεrε wε.”

12 Nge meya besen baawure u koo wigia gere Gusunɔn wuswaaɔ.

A ku wunen naane dokeosi

torasia

13 Yen sɔɔ, su ku maa sirina, adama i bwisikuo nge mε i ko ko, kpa i ku gāanu ko ni nu koo bεegii torasia, ñ kun mε ni nu koo nùn sura.

14 Na yε kam kam saa Yinni Yesun min di ma gāanu sari ni nu kun dεere nin tii, adama goo ù n gāanu garisi nge ni nu kun dεere, yεro sɔɔra nu ñ dεere.

15 A n gāanu di, ma ya wunεgii bwisikunu kpεε, a ñ maa sñimɔ kīru sɔɔ. A ku de dīa ni a dimɔ nu tɔnu kam koosia wìn sɔɔ Kirisi u gu.

16 Ye ya sãa bura bεe sɔɔ, i ku de bu yen kɔsa gere.

17 Domi Gusunɔn bandu ta ñ sãa dim ka nɔrubu ma n kun mɔ gem ka bɔri yεndu ka nuku dobu saa Hunde Dεεron min di.

18 Wi u Kirisin wāaru wāa nge mε, u koo Gusunɔ wεre, tɔmba koo maa nùn siara.

19 Yen sɔɔ, su kasu ye n ka alafia naamɔ ka ye sa ko ka tãsisiana.

20 A ku Gusunɔn sɔmburu kpeerasia dīanun sɔɔ. Geema, kpuro n dεere, adama n ñ wā tɔnu u gāanu di ni nu koo de goo u tora.

21 N wā a ku yaa tem kpa a ku tam nō, kpa a ku gāanu ko ni nu koo kpī nu wunegii torasia.

22 Ye a naane doke, a ye nenuə wunen tiin sō Gusunən wuswaa. Doo nəərugiiwa wi u n̄ tii taare wēemō ye u bwiseika u ko səo.

23 Adama wi u sika mō ye u dimən sō, u taare mō, yèn sō u n̄ dimə ka naane. Kpuro ye tənu maa mō naane sariru səo, torara.

15

A koowo ye n koo gabu dore

1 Tē bese be sa dam mō, n weene su be ba kun dam mān dam sariru səbe, kpa su ku gəsi ye n ko n sun dore bese təna.

2 Besen baawure u de u ko ye n koo win beruse dore, ye n koo maa nūn gea kua, kpa u ka tāsi.

3 Domi baa Kirisin tii u n̄ gəsa ye n da nūn dore, adama nge mē ba yorua, u Gusunə səəwa u nəe, “Be ba nun wəmmo, ben wəma wəri ne səo.”

4 Kpuro ye ba yorua yellu, ba yoruawa bu ka sun bwisi kē, kpa sa n ka yīiyəbu mō saa Gusunə garin di yi yi sun temanabu ka dam kēmō.

5 Gusunə wi u temanabu ka dam kēnu wēemō, u de i n nō ne bəen tii tiine səo nge mē i wa Kirisi u kua.

6 Kpa bəe kpuro i nəo tia ko i ka nūn bəere wē sannu sannu wi u sāa besen Yinni Yesu Kirisin Baaba, ka maa win Yinni.

Labaari gea

bwesenu kpuron sō

7 Yen sō, i n wuranamo nge mē Kirisi u bəe wura kpa i ka Gusunə bəere wē.

8 Na bεε sōmō ma Kirisi u kua Yuuban sōm kowo u ka nōo mwεenu yibia ni ba baababa kua, kpa u sōosi ma Gusunə u sāa gemjii.

9 Kpa tən tukobu bu nùn bεεrε wε win wənwəndun sō nge mε win gari gerua yi nεε,
“Yen sōna, kon nun siara bwesenun suunu sōo.
Kpa n womu ko n ka wunen yīsiru bεεrε wε.”

10 Yi kpam nεε,
“Bεε tən tukobu,
i nuku dobu koowo ka win təmbu sannu.”

11 Ma yi maa nεε,
“Bεε bwesenu kpuro,
i Yinni Gusunə siaro.
Bεε handuniagibu kpuro,
i nùn bεεrε wεeyə.”

12 Gusunən sōmō Esai maa nεε,
“Isain bweserun di,
goo u koo se nge dāa kpii pətura.
Kpa u ko tən tukobun sunə.
Kpa ba n yīiyəbu mə wi səo.”

13 Kpa Gusunə wi u sun yīiyəbu wεεmō u bεε nuku dobu kpuro ka bəri yəndu kpuro yibia bεεn naanε dokebun sō kpa i n yīiyəbu mə n bande saa Hunde Dεeron dam di.

Pəlu u yorua ka toro sindu

14 Negibu, n̄ n bεεn sōn na, na yε kam kam nεn tii ma i tən geeru ka yεru mə ta kpā, i ko maa kpī i bwisi kεεnə.

15 Ka mε, ka toro sinda na bεε tire ten gam ka gam yorua, n ka bεε gari yaayasia durom saabu mε Gusunə u man kua

16 na ka sāa Kirisi Yesun sōm kowo tən tukobun sō. Na Gusunən Labaari gean waasu mə nge yāku

kowo, kpa tən tukobu ba n ka sāa yāku te ta koo nùn wére, te Hunde Dēero u dēerasia u yi.

¹⁷ Yen sō, nge mē na gbinne ka Yesu Kirisi, n ka man ne n tii siara nēn sōmburun sō te na Gusunə kuammē.

¹⁸ Domi na ñ kākō n gāanun gari gere mā n kun mō ye Kirisi u kua nēn gari gerubu ka nēn kookoosun di tən tukobu bu ka Gusunə mem nōcwā.

¹⁹ U ye kua ka yīrenu ka sōm maamaakiginun dam saa Hunde Dēeron dam di. Nge mēya saa Yerusalēmun di sere n ka da Iliri gia, na Kirisin Labaari gean waasu kua na ka sikerena.

²⁰ Ma na kookari kua n ka Labaari gea nōəsia mi ba ñ daa Kirisin yīsiru sokure, kpa n ku ka bani gabun kpekkpēku wällō.

²¹ Adama nge mē ba yorua,
“Bèn mi ba ñ daa win gari gerure,
ba koo yam wa.
Be ba kun daa maa win baaru nōore,
n ko n bu yeeri.”

Pəlu u Romu daarun gari mò

²² Yeya ya man nōn dabini yinari na ñ ka ne bēen mi.

²³ Adama tē na ñ maa ayeru mō tem mì sō n ka waasu ko, na maa kī n na bēen mi saa wōdabinun di

²⁴ nà n dōo Esipani gia. Nà n sarō na yīiyō kon bēe wa kpa n sō mēeru ko bēen mi. Yen biru kpa i man nōma kē n ka da tem mi.

²⁵ Tē na dōo Yerusalēmuə n ka naane dokeobu nōari.

26 Domi Masedənjibu ka Gerekiba ba gobi səkua ka kīru, sāarobun sō be ba wāa naanē dokeobun suunu sō Yerusalemuo.

27 Ba kua ka kīru, ya maa sāa ben dibu. Domi Yuuba bā n ben hunden dukia bənu kua ka tən tukobu, n weenē tən tukobun tii bu maa be nəori ka ben handunian dukia.

28 Nà n yeni kpa, nà n bu wē ye ba səkua, kon na bəen mi na n ka sarə Esipani gia.

29 Na yē ma nà n na bəen mi, ka Kirisin doma bakara kon ka na.

30 Negibu, na bəe hania koosiamə besen Yinni Yesu Kirisin sō ka Hunde Dəeron kīrun sō, i n ka man tabu mō ka kanaru.

31 I Gusunə kanə u man wəra saa naanē doke sarirugibun nəman di be ba wāa Yudeao, kpa naanē dokeobu bu kē te mwā ka nuku dobu te na ka dəo Yerusalemuo.

32 Nge meya na kon turi bəen mi ka nuku dobu yà n sāa Gusunən kīru, kpa n wēra fiiko bəen suunu sō.

33 Gusunə wi u alafia wēemə, u n ka bəe kpuro wāa. Ami.

16

Pəlu u tombu təbirimə

1 Na bəe besegii Fəbe tusiamə wi u sāa Sankeren Yesun yigberugibun səm kowo.

2 I kurə wi məo Yinnin yīsirun sō nge me n weenē naanē dokeobun suunu sō. Kpa i n nūn somimə ka bukata kpuro ye u mə bəen mi. Domi u tən dabiru somi, ka maa nən tii.

3 I Pirisila ka Akilasi təbiri, be ba sāa nən səm kowosibu Yesu Kirisi sō.

4 Ba ben wāaru wē bu ka nēn wāaru wōra. N̄ nē turo na bu siaramo, ka maa tōn tuko Yesun yigbenugibu kpurowa ba bu siaramo.

5 I maa Yesun yigberu te ta ra menne ben yenuo tōbiri. I nēn kīnasi Epaneti tōbiri wi u gbia u gōru gōsia Kirisin mi Asin tem sōo.

6 I Maari tōbiri wi u sōmburu kua gem gem bēen sōo.

7 I maa nēn temgibu Andoniku ka Yunia tōbiri ka be sa pirisōm kua sannu. Ba bēere baka mō gōrobun suunu sōo. Ba mam gbia ba kua Yesugibu na sere kua Yesugii.

8 I Ampilatu tōbiri wi u sāa nēn kīnasi Yinni sōo.

9 I bēsen sōm kowosi Kirisi sōo Urubēni tōbiri, ka Sataki nēn kīnasi.

10 I Apelesi tōbiri wi u tii sōosi naanē dokeo geo laakari mēeribun saa sōo. I Aritobun yēnugibu tōbiri.

11 I nēn temgii Herodio tōbiri. I Naasisin yēnugibu tōbiri be ba sāa Yinnigibu.

12 I Tirifeni ka Tirifosi tōbiri, kurō be ba sāa Yinnin sōm kowobu. I Pēesidi bēsen kīnasi tōbiri wi u sōmburu kua gem gem Yinnin sōo.

13 I maa Rufusi tōbiri wi u sāa naanē dokeo geo, ka win mero wi na garisi nēn mero.

14 I Asenkiti tōbiri ka Felegoni, ka Herimesi ka Patobasi, ka Herimasi ka bēsegibu be ba wāa ka be.

15 I Filolōgu ka Yuli tōbiri ka Nere, ka win sesu, ka Olimpa, ka naanē dokeobu kpuro be ba ka bu wāa.

16 I tōbirino ka kīru. Kirisin yigbenu kpuro nu bēe tōbura.

Kirō dāaka

17 Negibu, na bēe kanamō i n da n tii se ka be ba karanaa dokemō, ka ye n koo bēe wōrumasia. I

desiro ben min di, domi ba sɔ̄osiru sikimɔwa te i nuɑ kɔ.

¹⁸ Domi tɔn ben bweseru ba n̄ sāa be ba Kirisi besen Yinnin wāaru wāa, ben nukurugia ba mò. Ka gari dori ka kɔkiriba, ba ka taki sarirugibu swaa nim wiam.

¹⁹ N n bεen sɔ̄n na, təmbu kpuro ba bεen mem nəəbu yē kɔ. Yen sɔ̄na nən nukura do ka bεe. Adama na kī i n sāa bwisigibu gean kobu sɔ̄o, kpa i n sāa be ba kun kɔsan kobu yē.

²⁰ Gusunɔ wi u alafia wēemɔ, u koo bεe Setam dam kɔra n̄ n sosi bεen naasun temɔ.

Besen Yinni Yesun durom mu n wāa ka bεe.

²¹ Timtə, nən səm kowosi, u bεe təbura, ka maa nən temgibu Lusiu ka Yasoni, ka Sosipati.

²² Na bεe təbura Yinni sɔ̄o, nε Teritiu, nε wi na tire te yorumo.

²³ Gayusi nən kpaɑ yēro ka yigberu kpuron kpaɑ yēro, u bεe təbura. Erasutu wi u ra wuun gobi bere, u bεe təbura, ka maa bεsegii Kaatusi.

[
²⁴ Kpa besen Yinni Yesu Kirisin durom mu n wāa ka bεe kpuro. Ami.]

Siara dāakibu

²⁵ Su Gusunɔ siara wi u dam mɔ u ka bεe tāsisiɑ ka nən Labaari gea ye na waasu mò na ka Yesu Kirisin gari kparamɔ, yi yi asiri sɔ̄osimɔ ye ya raa wukiri saa toren di.

²⁶ Adama tē ya tera saa Gusunɔn səməbun yorin di, nge me Gusunɔ u yiire, wi, wi u ko n wāa sere ka baadommaɔ. Ma ba bwesenu kpuro ye giasia nu ka naanɛ doke kpa nu ka gari yi mem nəəwa.

27 Yen sõ, bu Gusunə wi u sää bewisigii wi turo, bεεre wεεyo saa Yesu Kirisin min di sere kə baadommaə. Ami.

Bibeli Gusunɔn Gari
The Holy Bible in the Baatonum language of Benin,
also called the Bariba language

copyright © 2013 SIM

Language: Bariba (Baatonum)

Translation by: SIM International

Bariba, Bibeli Gusunɔn Gari

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 1996.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
00601790-b883-5da1-83f2-d05a7fa289a8